

**НОТАРІАЛЬНА
ПАЛАТА УКРАЇНИ**
NOTARY CHAMBER OF UKRAINE

Нотаріальна палата України (НПУ)

Юридична адреса:

вул. Горького, 7а, м. Київ, 01007, Україна

Адреса для листування:

вул. Хрещатик, 6, оф. 5а, м. Київ, 01001, Україна

Код єДРПОУ 38684025

ввх. № 34/6
від 16 травня 2023 р.

**Голові Комітету з питань правової
політики Апарату Верховної Ради України**

Денису МАСЛОВУ

Шановний Денисе Вячеславович!

У відповідь на звернення Комітету з питань правової політики від 25 квітня 2023 року № 04-26/03-2023/87778, повідомляємо, що Нотаріальна палата України, керуючись статтею 16 Закону України «Про нотаріат», провела правову експертизу Проекту Закону Про внесення змін до законодавчих актів України щодо окремих питань розкриття банківської таємниці та заходів щодо встановлення опіки над майном фізичної особи, яка визнана безвісно відсутньою, або особи, зниклої безвісти за особливих обставин, зареєстрованого 24 квітня 2023 року за номером 9235 (далі – Проект Закону) та висловлює вдячність за залучення до опрацювання зазначеного проекту, а також за врахування раніше поданих правок.

Розглянувши Проект Закону, вважаємо за доцільне повідомити, що його прийняття є важливим для нормативного врегулювання на законодавчому рівні процесуальних питань вжиття нотаріусами заходів щодо встановлення опіки над майном фізичної особи, яка визнана безвісно відсутньою, або особи, зниклої безвісти за особливих обставин, а також для забезпечення можливості розкриття банками банківської таємниці на запити нотаріусів для вжиття заходів щодо встановлення опіки над майном фізичної особи, яка визнана безвісно відсутньою, або особи, зниклої безвісти за особливих обставин.

Водночас просимо врахувати такі пропозиції та зауваження щодо змісту Проекту Закону:

1. Абзацом 2 підпункту 1 пункту 2 розділу I Проекту Закону пропонується третє речення частини сьомої статті 8 Закону України «Про нотаріат» викласти в такій редакції:

«У разі встановлення опіки над майном фізичної особи, яка визнана безвісно відсутньою, або особи, зниклої безвісти за особливих обставин, опікун, призначений над таким майном, має право отримувати довідки про вчинені нотаріальні дії, якщо це необхідно для вжиття заходів, пов’язаних із опікою над майном.»

Нотаріальна палата України неодноразово звертала увагу на те, що запропонована редакція зазначеної норми не містить конкретизації, що опікун має право отримувати довідки лише про нотаріальні дії, вчинені щодо чи за дорученням осіб, зниклих безвісти за особливих обставин або таких, які визнані безвісно відсутніми, що узгоджувалося б із

+380 (44) 230-72-75

office@nru.ua

pri.ua

основним положенням частини сьомої статті 8 Закону України «Про нотаріат», відповідно до якого довідки про вчинені нотаріальні дії та копії документів, що зберігаються у нотаріуса, видаються нотаріусом виключно фізичним та юридичним особам, за дорученням яких або щодо яких вчинялися нотаріальні дії. Зазначене уточнення є важливим для попередження різночitanь та недопущення випадків видачі довідок про нотаріальні дії, що вчинені НЕ за участю фізичної особи, яка визнана безвісно відсутньою або зниклої безвісти за особливих обставин та НЕ за їх дорученням.

Запропонована у Проекті Закону норма дозволить опікунам отримувати будь-яку інформацію у нотаріуса щодо будь-яких дій та осіб, документів та відомостей, в тому числі щодо сторонніх осіб. Вказане неможливо допустити у зв'язку з відсутністю жодної відповідальності в опікуна за зловживання повноваженнями та їх перевищення. У такому випадку буде сформований механізм злочинного доступу до великих об'ємів відомостей, що становлять нотаріальну таємницю. Навіть правоохоронні органи та суди не мають таких повноважень, оскільки діють в межах відповідної кримінальної або цивільної справи з суворим доступом до відомостей, що становлять нотаріальну таємницю. Зважаючи на зазначене, останнє речення частини сьомої статті 8 Закону України «Про нотаріат» наполегливо просимо викласти в такій редакції: *«У разі встановлення опіки над майном фізичної особи, яка визнана безвісно відсутньою або особи, зниклої безвісти за особливих обставин, опікун, призначений над таким майном, має право отримувати довідки про нотаріальні дії, вчинені щодо таких осіб або за їх дорученням, якщо це необхідно для вжиття заходів, пов'язаних із опікою над майном.»*.

2. Підпунктом 5 пункту 2 розділу I Проекту Закону пропонується доповнити Закон України «Про нотаріат» новою главою 6-1 «Заходи щодо встановлення опіки над майном фізичної особи, яка визнана безвісно відсутньою, або особи, зниклої безвісти за особливих обставин».

Запропонована редакція частини другої статті 65-1 цього закону передбачає, що:

«Нотаріус вживає заходів щодо встановлення опіки над майном стосовно:

фізичної особи, яка визнана безвісно відсутньою, або особи, зниклої безвісти за особливих обставин, — за останнім місцем проживання такої особи;

особи, зниклої безвісти за особливих обставин, - за останнім місцем проживання такої особи або за місцезнаходженням нерухомого майна чи основної його частини, а за відсутності нерухомого майна - за місцезнаходженням основної частини рухомого майна.»

Таким чином, в другому і в третьому абзацах зазначеного положення визначено різну територіальність вчинення нотаріальної дії – вжиття заходів щодо встановлення опіки над майном щодо особи, зниклої безвісти за особливих обставин.

З урахуванням зазначеного, для правової визначеності у регулюванні цього питання, просимо виключити із передбаченого Проектом Закону абзацу другого частини другої статті 65- 1 Закону України «Про нотаріат» слова та знаки «або особи, зниклої безвісти за особливих обставин.».

3. Крім зазначеного, зважаючи на те, що результат опису майна не підлягає позитивній або негативній оцінці нотаріусом, а також на те, що проведення такого опису передує призначенням опікуна над майном фізичної особи, яка визнана безвісно відсутньою, або особи, зниклої безвісти за особливих обставин та видачі про це відповідного свідоцтва, в частині шостій передбаченою Проектом Закону статті 65-1 глави 6-1 «Заходи щодо встановлення опіки над майном фізичної особи, яка визнана безвісно відсутньою, або особи, зниклої безвісти за особливих обставин» Закону України «Про нотаріат» слова *«За результатами»* просимо замінити на слово *«Після»*.

4. Нотаріальна палата України також звертала увагу на доцільності нормативного регулювання дій нотаріуса у разі смерті опікуна, його зникнення безвісти, визнання недієздатним чи обмежено дієздатним, відмови від виконання обов'язків, у тому числі з

причини неможливості виконання за станом здоров'я, що не є підставами припинення опіки, а також на важливості запобігання призначенню двох і більше опікунів щодо одного і того ж майна для недопущення випадків дублювання їх повноважень та виникнення конфліктів між ними, зловживань у доступі до банківської таємниці та отриманні грошових коштів на банківських рахунках, шахрайства та інших порушень. Вказане важливо не допустити через те, що це може потягнути подання численних скарг, майнових та інших позовів, серед іншого, до банківських установ, в тому числі з вимогами про відшкодування заподіяної шкоди, а також такі негативні наслідки у зв'язку з цим, як зупинення вчинення нотаріальних дій – вжиття заходів щодо встановлення опіки над майном фізичної особи, яка визнана безвісно відсутньою, або особи, зниклої безвісти за особливих обставин. З цією метою пропонуємо передбачену Проектом Закону статтю 65-1 Закону України «Про нотаріат» доповнити частинами сьомою-восьмою такого змісту:

«Над одним і тим самим майном фізичної особи, яка визнана безвісно відсутньою або зниклої безвісти за особливих обставин може бути призначено одного опікуна. Нотаріус перевіряє відсутність чи наявність призначеного опікуна нотаріусом або судом на заявлене майно за даними Єдиного реєстру осіб, зниклих безвісти за особливих обставин. У разі виявлення факту призначення опікуна на заявлене майно нотаріус відмовляє у видачі свідоцтва.

У разі смерті опікуна, визнання його недієздатним або обмежено дієздатним, зникнення опікуна безвісти, відмови опікуна від виконання обов'язків, нотаріус за заявкою зainteresованої особи або органу опіки і піклування видає свідоцтво іншому опікуну.»

Частину сьому відповідно вважати частиною дев'ятою.

Нотаріальна палата України вважає за доцільне прийняття Проекту Закону з урахуванням викладених у цьому листі пропозицій та зауважень до його змісту.

Додатки:

1. Порівняльна таблиця – на 4 аркушах.

Президент

Володимир МАРЧЕНКО

ПОРІВНЯЛЬНА ТАБЛИЦЯ
Пропозицій Нотаріальnoї палати України до проекту Закону України “Про внесення змін до законодавчих актів України щодо окремих питань розкриття банківської таємниці та заходів щодо встановлення опіки над майном фізичної особи, яка визнана безвісти за особливих обставин”, або особи, зниклої безвісти, або осіб, зниклих обставин”

Зміст положення акта законодавства	Зміст відповідного положення проекту акта	Стаття 8. Нотаріальна таємниця	Закон України “Про нотаріат”	Стаття 8. Нотаріальна таємниця	Стаття 8. Нотаріальна таємниця	Пропозиції НПУ
...	...	Довідки про вчинені нотаріальні дії та копії документів, що зберігаються у нотаріуса, видаються нотаріусом виключно фізичним та юридичним особам, за дорученням яких або щодо яких вчинялися нотаріальні дії. У разі смерті особи чи визнання її померлою такі довідки видаються спадкоємцям померлого. У разі встановлення опіки над майном фізичної особи, яка визнана безвісно відсутньою, або особи, зниклої безвісти за особливих обставин, опікун, призначений над таким майном, має право отримувати довідки про вчинені нотаріальні дії, якщо це необхідно для вживання заходів, пов’язаних з опікою над майном.	...	Довідки про вчинені нотаріальні дії та видаються нотаріусом виключно фізичним та юридичним особам, за дорученням яких або щодо яких вчинялися нотаріальні дії. У разі смерті особи чи визнання її померлою такі довідки видаються спадкоємцям померлого. У разі встановлення опіки над майном фізичної особи, яка визнана безвісно відсутньою, або особи, зниклої безвісти за особливих обставин, опікун, призначений над таким майном, має право отримувати довідки про вчинені нотаріальні дії, якщо це необхідно для вживання заходів, пов’язаних із опікою над майном.	...	Внесення нотаріусом у випадках, передбачених законодавством, інформації до Единого реєстру довіреностей, до Единого реєстру довіреностей, якщо це

<p>реєтру та інших єдиних та державних реєстрів, що функціонують у Україні, не є Міністерства юстиції України, Единого реєстру осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, не є порушенням нотаріальної таємниці.</p> <p>...</p>	<p>Складкового реєстру та інших єдиних та державних реєстрів, баз даних та систем, держателем яких є Міністерство юстиції України, Единого реєстру осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, не є порушенням нотаріальної таємниці.</p> <p>...</p>	<p>Складкового реєстру та інших єдиних та державних реєстрів, баз даних та систем, держателем яких є Міністерство юстиції України, Единого реєстру осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, не є порушенням нотаріальної таємниці.</p> <p>...</p> <p>ГЛАВА 6!. ЗАХОДИ ЩОДО ВСТАНОВЛЕННЯ ОПІКИ НАД МАЙНОМ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ, ЯКА ВИZNANA BEZVІSNO VІDSUTNЬOЮ, ABO OSOBI, ZNIKLOЇ BEZVІSТИ ZA OSOBLIVIХ OBSTAVIN</p> <p>Стаття 65¹. Заходи щодо встановлення опіки над майном фізичної особи, яка визнана безвісно відсутньою, або особи, зниклої безвісти за особливих обставин.</p> <p>Нотаріус вживають заходів щодо встановлення опіки над майном фізичної особи, яка визнана безвісно відсутньою, або особи, зниклої безвісти за особливих обставин, на підставі рішення суду про визнання фізичної особи безвісно відсутньою, заяви заинтересованої особи або органу опіки та піклування і відомостей про особу, зниклу безвісти за особливих обставин, в Единому реєстру осіб, зниклих безвісти за особливих обставин.</p> <p>Нотаріус вживає заходів щодо встановлення опіки над майном стосовно:</p> <p>фізичної особи, яка визнана безвісно відсутньою, або—особи, зниклої безвісно відсутньою, — за останнім місцем проживання такої особи;</p>
---	--	---

особи, зниклої бевзісти за особливих обставин, — за останнім місцем проживання або за місцезнаходженням такої особи або за місцезнаходженням нерухомого майна чи основної його частини, а за відсутності нерухомого майна — за місцезнаходженням основної частини рухомого майна.

Заходи щодо встановлення опіки над майном фізичної особи, яка визнана безвісно відсутньою, або особи, зниклої бевзісти за особливих обставин, вживаються нотаріусом шляхом проведення опису такої майна над таким майном.

За результатами опису майна фізичної особи, яка визнана безвісно відсутньою, або особи, зниклої бевзісти за особливих обставин, нотаріусом складається акт опису.

У разі місцезнаходження майна, що підлягає опису, за межами нотаріального округу, в якому провадить нотаріальну діяльність нотаріус, до якого звернулися для вживання заходів щодо встановлення опіки над майном фізичної особи, яка визнана безвісно відсутньою, або особи, зниклої бевзісти за особливих обставин, він надсилає іншому нотаріусу за місцезнаходженням майна доручення про опис такого майна. На підставі доручення нотаріуса про опис майна призначення опікуна над таким майном не здійснюється.

За результатами За результатами опису майна нотаріус призначає опікуна, якому видас свідоцтво про призначення опікуна над майном фізичної особи, яка визнана безвісно відсутньою, або особи, зниклої бевзісти за особливих

особи, зниклої бевзісти за особливих обставин, — за останнім місцем проживання такої особи або за місцезнаходженням нерухомого майна чи основної його частини, а за відсутності нерухомого майна — за місцезнаходженням основної частини рухомого майна.

Заходи щодо встановлення опіки над майном фізичної особи, яка визнана безвісно відсутньою, або особи, зниклої бевзісти за особливих обставин, вживаються нотаріусом шляхом проведення опису такого майна та призначення опікуна над таким майном.

За результатами опису майна фізичної особи, яка визнана безвісно відсутньою, або особи, зниклої бевзісти за особливих обставин, нотаріусом складається акт опису.

У разі місцезнаходження майна, що підлягає опису, за межами нотаріального округу, в якому провадить нотаріальну діяльність нотаріус, до якого звернулися для вживання заходів щодо встановлення опіки над майном фізичної особи, яка визнана безвісно відсутньою, або особи, зниклої бевзісти за особливих обставин, він надсилає іншому нотаріусу за місцезнаходженням майна доручення про опис такого майна. На підставі доручення нотаріуса про опис майна призначення опікуна над таким майном не здійснюється.

Після опису майна нотаріус призначає опікуна, якому видас свідоцтво про призначення опікуна над майном фізичної особи, яка визнана безвісно відсутньою, або особи, зниклої бевзісти за особливих

зниклої безвісти за особливих обставин, до якого долучається акт опису такого майна, який є невід'ємною частиною свідоцтва.

Відсутній.

обставин, до якого долучається акт опису такою частиною який є невід'ємною частиною свідоцтва.

Над одним і тим самим майном фізичної особи, яка визнана безвісно відсутньою або зниклої безвісти за особливих обставин може бути призначено одного опікуна. Нотаріус перевіряє відсутність чи наявність призначеного опікуна нотаріусом або судом на заявлене майно за даними Єдиного реєстру осіб, зниклих безвісти за особливих обставин. У разі виявлення факту призначення опікуна на заявлене майно нотаріус відмовляє у видачі свідоцтва.

Відсутній.

У разі смерті опікуна, визнання його недієздатним або обмежено дієздатним, зникнення опікуна безвісти, відмови опікуна від виконання обов'язків, нотаріус за заявкою заинтересованої особи або органу опіки і піклування видас свідоцтво іншому опікуну.

Нотаріус вносить інформацію про видачу свідоцтва про призначення опікуна над майном фізичної особи, яка визнана безвісно відсутньою, або особи, зниклої безвісти за особливих обставин, до Єдиного реєстру осіб, зниклих безвісти за особливих обставин.

Президент Нотаріальної палати України

Володимир МАРЧЕНКО